جهت خناق بردوی تلب جهت خفقان و غیش آن و برص و بهق جهت نقوت
آن و بهران جهت عسر ولادت

۲۴۳ حجر البقر

حجر البقر و بعضی گاوی روین ماهیت هره ایست که در زهره گاو متکون میگردد
بقدر زرده بیضه مرغ و زرد و تر از آن و تلخ و تند و برآورنده و تازگی اند
میباشد و بسبب سرد شدن و خشک گشتن اندک صلب و تیره و بعضی منقط میباشد
میگردد و جرم آن اندک سخیف دست و ظاهر آن صلب تر و رنگ مایل بسرخی
نرم و تازگی مختلف الاشکال میباشد و از بعضی نا هموار متقال میباشد و آنچه
در شیردان آن تکون میباید فاقد زهره است و آنچه در فاقد زهره و کرمانیت و تکون آن
مختص بگاو نر و یا ماده نیست و در ماده آن بیشتر و در بزرگ بارده زیاده
از حاره تکو میباید و این امور کلی نیست و نیز در زهره هر گاوی تکون نمیباید
بلکه در صد تا یکی تبریز آن بزرگ سنگین تازه آنست طبیعت آن در آخر دوم و خشک

افعال وخواص آن از حجر النسر بغایت ضعیف تر ومحلل ومسمن ومدر بول ومنبض

ودجال ومفتت حصاة رطبت بیرقان ودرقمیه که در بند وبغلها در پیدا شود

بهم میرسد وانرا دُرّیه مانند نافع است مضر محرور رین ومصلح مصلح آن

کثیرا مقدر شربت آن ماده وقیراط ودنگ مثقال آن قابل واجبه در گروه ۱۱

متکون میگردد وبزرگتر وسبکتر ودر افعال ضعیف تر از آنست

۲۱۱ حجر الحمام ماهیت آن حجریست که در بیت الخلا حمام متحجر میگردد وتیره ورنگ

سست میباشد طبعت آن گرم ودست افعال وخواص آن از اد ویه قویه است

ازبرای سرطان وضماد آن جهت رفع سرطان خیر فرمن موثر است

۲۱۲ حجر البلور ماهیت آن سنگی است معروف سفید وشفاف از شیشه صلب تر و

شفاف تر افعال وخواص آن مخالف آن برسپتان زرد شیراز ماهیت

زیادتی شیراز وچون خراشیده که جلای آن زیاده میشود مانند که در خواص

نرگندارند

۲۱۳ ۲۱۳ حجر الحوت نباریه سنگ ریزهای مانند ماهیت آن جسمی است سفید و نمکین و ملح در اجمله مثلث

شکل صلب شبیه بسنگ که بدو طرف سر نوعی ماهی متکون میگردد و طعمت آن گرم و حب دبا

قوت مفتته اعمال و خواص آن در تفتیت حصاة گرده قوی الناثیر است

۲۱۴ ۲۱۴ حجر النار دنبار سنگ آتش زنه و سنگ چقماق نیز مانند ماهیت آن انواع

است سفید نباتی و سیاه و سرخ و اغبر و ملح و قبل الوزن و صلب و چون

آهن را بدان زنند آتش از آن بجهد و بوی و خاصیت از آن آید طعمت آن و اول

سرد و در سوم خشک اعمال و خواص آن نوره و رماده آن مانند غبار حجر

و تنقیه التحام افواه آن و قروح و سرعة الاندمال جمیع الحفر و تعلیق آن بر لثه

بسته در حین ولادت بر ران زنان باعث سهولت ولادت ایشان

و بعد از ولادت باید که نبرند تا باز نیفتد

۲۱۵ حجر الیهود

حجر الیهود ماهیت آن سنگی است فی الجمله بلوطی شکل و بنفشه و مائل بسفید باخطوط متوازیه

در طول و در آب زود رسیده میشود و طعمی غالب ندارد و از ارض شام بسیار بهم میرسد

و نیز در ماده میباشد نزاع باردی مقصوره و ماده آن بی خطوط و مائل بسرخی

و تیرگی و بعضی اندک بهمین نزاع محصور و محصاة مردان و ماده و آن بی بزرگان

طبیعت آن در اول گرم و در دوم خشک و معتدل نزدیک است باقوت مفتته اعضاء

نوامی آن مدر بول و مفتت حصاة و مانع تولید آن را ذابت دهنده خون

منجمد در نخاعه مفرح قلب مصلح آن صمغ عربی

فصل الف مع الدال المهملتین

۲۱۶ حدید

حدید بفارسی آهن و بندی لوهیه نامند ماهیت آن از جمله فلزات است

واجناس کثیره آن موجود میباشد نر و ماده نزاع آن که صلابت فولاد

و ماده آن که نرمی است آبن طبیعت آن در دوم گرم و در سوم خشک افعال و

آن آب آهن تافته مفتح مقوی باه و قابض و مهیج حرارت امعاء و ابدال مزین برالیه

و مدرّ سیرز و قوت معده و سلسل البول و در و مقعده و گزیدن سگ و بواسیر و ورم

زردی رخسار و هیضه نافع و آنکه آهن گران آهن تفته را مکرر در آن سرد نمایند

در رفع خفقان و استسقا و لحال و سلسل البول و ضعف جگر و معده و باه

و حبس و اسهال معدی و فرو سنطاریا قوی تر از آب تفته آهن است و آن دو دم

با آهن تافته در اسهال دموی و نزف حیض و الثه فائی مقعد و قوی تر است و حدق

۲۱۷ حدق

۲۱۷ مَحدَق دنبه ی بشکنه نامند بابت آن گیاهیست در بند برنج هم میباشد

یکی کوچک و گیاه آن مفرد و خشن بر زمین و بر خار و ثمران بقدر فلفل و گل آن برنگ گل

بادنجان و قسم دوم گیاه آن از آن بزرگتر و گل آن سفید و قسم سوم گیاه

آن بزرگتر از بادنجان و گل آن مثل گل بادنجان و ثمران بقدر جوز نامل

طعم آن در دوم گرم و خشک اعمال و خواص آن با بیاد جال قائم مقام صاحبقران